

Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“

I. Въведение.

Анализът и оценката на потребностите за подкрепа на децата и учениците в община „Тунджа“ е разработен в съответствие с чл.196, ал.1 от Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващо образование, както и с действащото законодателство, свързано с прилагането на политики за закрила и подкрепа на децата и учениците.

Със заповед на кмета на Община „Тунджа“ е сформирана общинска работна група за изготвяне на Анализ на потребностите от подкрепа за децата и учениците в община „Тунджа“, която включва експерти от общинската администрация, директори на детски градини и училища на територията на общината, директора на Центъра за подкрепа за личностно развитие – ОЦИИД „Тунджа“, с. Кабиле, ръководители на социални услуги и др.

Чрез Анализът на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“ се извършва оценка и се отчитат постиженията и слабите страни в областта на приобщаващото образование на децата и учениците от община „Тунджа“ в периода 2019/2020 г.

Анализът е етап от процеса на разработване на Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Ямбол и от процеса на стратегическо планиране на общинско ниво за периода 2021-2022 г. и поставя вниманието върху потребностите от подкрепа в условията на продължаващата извънредна епидемична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19, в общия контекст на демографска ситуация, социално-икономическо състояние, национални и общински политики, свързани с образованието.

Анализът цели да бъдат поставени приоритетите, целите за приобщаващо образование, да се планират конкретните мерки за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в съответствие с конкретните потребности на всяко дете или ученик в детските градини, училищата и общинския център за подкрепа за личностно развитие на територията на община „Тунджа“ през 2021-2022 година.

В обхвата на Анализа са включени всички институции в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“, Общинския център за подкрепа за личностно развитие „Център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“, социални услуги за деца и ученици.

В процеса на изготвяне на анализа са използвани следните методи и подходи:

Систематизиране на данни, информация, събирани текущо и целево от общинската администрация.

Провеждане на анкетно проучване на потребностите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общинските детски градини и училища.

Работни срещи между представители на общинска администрация, директори на образователни институции, Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, представители на регионални структури на Министерство на образованието, с участието на представители на консултативни съвети на общинско ниво, с ръководители и екипи на социални услуги за деца, социални партньори, кметове и кметски наместници, представители на местни

обществени организации, социални услуги и читалища, други заинтересовани страни (родители, ромски образователни сътрудници, здравни медиатори, представители на Местна активна група по програми РОМЕД и РОМАКТ).

На база на предоставената информация е описано текущото състояние, изведени са предизвикателствата във връзка с предоставянето на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, отчетени са специфичните потребности на конкретни целеви групи за подкрепа, тенденциите и перспективите в развитието на дейностите на територията на община „Тунджа“, както и възможностите и ресурсите за планиране и осъществяване на адекватни мерки за обща и допълнителна подкрепа през новия стратегически период 2021-2022 г.

II. Състояние и предизвикателства.

1. Демографска характеристика на община „Тунджа“ и тенденции.

Демографското състояние на територията на община "Тунджа" не се отличава съществено от посоката и динамиката на демографските процеси в национален мащаб. Населението по данни на НСИ към 31.12.2019 г. е 21 252. Негативните демографски процеси в общината са сходни с тези в областта, в Югоизточен район като цяло и в малките населени места в страната.

Част от 44 – те населени места в общината са с положителен естествен прираст, а други – с отрицателен. Четири населени места към 31.12.2019 г. са с население под 100 души - Асеново, Видинци, Драма, Дряново, а към същия период - седем са с население 1 000 и повече души по постоянен адрес - Безмер, Бояджик, Веселиново, Завой, Кукорево, Роза, Тенево. Запазва се тенденцията за намаляване на населението като цяло в общината, както и на застаряване. (План за интегрирано развитие на община „Тунджа“ за периода 2021-2027 година).

През 2019 година община "Тунджа" е отчетен най-висок отрицателен естествен прираст на населението в областта (- 371 души) и с най-висок механичен прираст (188 души) в област Ямбол.

Таблица 1. Естествено движение на населението през 2019 г. по области, общини и пол.

Области	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общини									
Ямбол	1098	569	529	2121	1107	1014	-1023	-538	-485
Болярново	33	15	18	117	61	56	-84	-46	-38
Елхово	109	54	55	317	170	147	-208	-116	-92
Стралджа	131	70	61	254	132	122	-123	-62	-61
Тунджа	199	105	94	570	293	277	-371	-188	-183
Ямбол	626	325	301	863	451	412	-237	-126	-111

Източник: НСИ

Таблица 2. Механично движение на населението през 2019 г. по области, общини и пол.

Област Общини	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Ямбол	2868	1323	1545	3407	1577	1830	-539	-254	-285
Болярово	195	95	100	182	86	96	13	9	4
Елхово	374	167	207	437	196	241	-63	-29	-34
Стралджа	320	156	164	382	164	218	-62	-8	-54
Тунджа	860	423	437	672	301	371	188	122	66
Ямбол	1119	482	637	1734	830	904	-615	-348	-267

Източник: НСИ

Неблагоприятни фактори, които влияят върху демографската ситуация са ниската раждаемост, емиграционните и имиграционните процеси протичащи в общината, свързани с липса или ограничени възможности за заетост, продължаване на образованието в други градове или чужбина и др. Процесите на трудова миграция засягат най-вече младежи и хора в трудоспособна възраст.

Таблица 3: Население под, във и над трудоспособна възраст в Община „Тунджа“ към 31.12.2019 г. в %.

Възрастови категории	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
<i>Население общо</i>	<i>22 745</i>	<i>22 725</i>	<i>22 287</i>	<i>21 831</i>	<i>21 435</i>	<i>21 252</i>
Под трудоспособна възраст (%)	13.1	12.8	13.1	13.3	13.4	13.6
В трудоспособна възраст (%)	47.2	48.2	48.4	48.2	48.4	48.8
Над трудоспособна възраст (%)	39.7	39.0	38.5	38.5	38.2	37.6

По данни на НСИ.

Леко се повишава се делът на населението в трудоспособна възраст, като се отчита понижение на дела на населението в над трудоспособна възраст.

Регистрирана е положителна тенденция към намаляване на равнището на безработица в община "Тунджа" - през 2014 г. тя е 19,6%, като през 2018 г. намалява с близо 12%, достигайки 7,74%.

Коефициентът на безработица за община „Тунджа“ остава по-висок спрямо 4,2 % за страната. Един от факторите, ограничаващи възможностите за заетост и трудова реализация, е образователната структура на населението – нисък дял на хората с висше и средно образование в трудоспособна възраст.

Към 01.02.2011 г. най-голям дял по степен на завършено образование в община „Тунджа“ заемат лицата с основно образование - 37,8% /8 650 души/, следвани от тези със средно образование - 33,5% /7 662 души/.

2. Общи данни и характеристика на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“.

2.1. Детски градини.

През учебната 2020/2021 година на територията на община „Тунджа“ предучилищно образование се осъществява в 5 детски градини, като към тях са

разкрити целодневни детски групи в други 12 населени места на територията на общината, както следва:

Детска градина „Дечка Сюлемезова“, с. Веселиново, община „Тунджа“ с една изнесена целодневна детска група в с. Чарган;

Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“ с изнесени целодневни групи в селата Безмер, Дражево и Хаджидимитрово;

Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Окоп и Победа;

Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Ботево, Бояджик и Роза;

Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“ с изнесени групи в селата Генерал Инзово, Крумово и Маломир.

За учебната 2020/2021 година в Списъка на защитените детски градини и училища в Република България, приет с Решение на министерския съвет №857 от 26 ноември 2020 г., са включени Детска градина „Звездица“, с. Скалица, община „Тунджа“, област Ямбол и Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“, област Ямбол.

С Решение № 293 от Протокол №18 от 26.11.2020 г., т.21 от дневния ред, Общинският съвет „Тунджа“ реши да се въведе и осъществи задължително предучилищно образование и за 4-годишните деца в детските градини на територията на общината.

Таблица 4: Детски градини на територията на община „Тунджа“ през 2019 г.

Брой детски градини	Места		Педагогически персонал		Брой групи	деца	
	общо	Над 100 деца	общо	В т.ч. детски учители		общо	В т.ч. момичета
5	698	125,5	58	54	29	556	257

Източник: НСИ

През учебната 2020/2021 г. на територията на община „Тунджа“ в предучилищно образование са включени общо 585 деца от 2 до 7 годишна възраст. Предучилищното образование се осъществява в общо 29 целодневни детски групи в общинските детски градини, включително 4 яслени групи, както и в три полудневни подготвителни групи за задължителна предучилищна подготовка в общинските училища в селата Бояджик, Веселиново и Завой.

Реализирана е програма за оптимизиране на мрежата от детски градини на територията на общината в началото на 2014-2015 учебна година, като моделът е съобразен с основния принцип за осигуряване на безплатен достъп за децата от малките населени места до детска градина.

С решение на Общинския съвет са отменени таксите за всички деца в предучилищна възраст, които са записани и посещават детска градина на територията на община „Тунджа“.

2.2. Общински училища

Мрежата от общински училища осигурява достъп до начално, основно и средно професионално образование и включва две начални училища, 6 основни училища, 1 обединено училище и 1 средно училище:

Начално училище "Васил Левски", с. Завой;

Начално училище "Св. Климент Охридски", с. Крумово;

ОУ "Христо Ботев", с. Ботево";

ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Бояджик;

ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Веселиново;

ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Дражево;

ОУ "Христо Ботев", с. Кукорево;

ОУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Роза;

СУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Скалица, с 5 професионални паралелки (8-12 клас), специалност „лозаровинарство" - втора степен на квалификация;

Обединено училище "Васил Левски", с. Тенево, с 3 професионални паралелки (8-10 клас) с профил "машиностроене, металообработване и металургия", професия "шлосер", специалност от професия "шлосерство".

Със статут на защитени училища са СУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Скалица и ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Бояджик.

През 2020 г. СУ "Св. Паисий Хилендарски", с. Скалица, е включено в списъка на иновативните училища с иновация "Ученическо самоуправление в действие – формула за успешен модел на съвременното българско училище." Иновацията се реализира в направленията ученическо самоуправление и участие в управлението на училището, доброволчески дейности, екологично образование, училищна идентичност, дейности за изразяване на позицията на учениците чрез училищно радио и училищен вестник. Изграден е и функционира Ученически съвет.

Таблица 5. Брой на учениците в училищата на територията на община „Тунджа“ към 01.01.2021 г.

Ученици 1- 4 клас	445
Ученици 5- 7 клас	391
Общо ученици от 1 - 7 клас	836
Ученици в 8 -12 клас	97
Общ брой на ученици от 1 до 12 клас	933

Източник: Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование – НЕИСПУО.

По данни на Националният статистически институт делът на учениците от първи до осми клас, напуснали образователната система бележи тенденция на понижаване, като за учебните 2018/2019 и 2019/2020 г. е около 2 на сто.

В десетте общински училища са предоставени възможности за целодневна организация на учебните занимания, която включва: образователна подготовка, самоподготовка, отдих, занимания по интереси, здравословно безплатно обядно хранене.

Таблица 6: Данни за включване на ученици в целодневна организация на учебния ден.

Данни за броя на групите за целодневна организация и броя на учениците в групите за целодневна организация на учебния ден.				
	2019/ 2020 г.		2020/2021 г.	
	бр. групи	бр. ученици	бр. групи	бр. ученици
Общинско училище				
ОУ „Христо Ботев“, с. Ботево	2	41	2	41
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик	4	93	3	69
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново	9	183	8	161
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево	5	103	4	87
НУ „Васил Левски“, с. Завой	3	52	3	59
НУ „Св. Климент Охридски“, с. Крумово	1	23	1	21
ОУ „Христо Ботев“, с. Кукорево	4	79	4	76
ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза	2	48	2	47
СУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица	4	78	4	73
Об У „Васил Левски“, с. Тенево	4	98	4	85
Всичко:	38	798	35	719

2.3. Център за подкрепа за личностно развитие - Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“ - с. Кабиле.

На територията на община „Тунджа“ осъществява дейност един център за подкрепа за личностно развитие - Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, в който се провеждат занимания с деца и ученици за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

3. Групи деца и ученици в общинската образователна инфраструктура.

3.1. Данни за деца и ученици със специални образователни потребности в институциите в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община „Тунджа“.

Детска градина	Брой деца със СОП
Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“	2
Детска градина „Щурче“, с. Кукорево, община „Тунджа“	2
Детска градина „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“	1
Общ брой деца със СОП в общинските детски градини	5
Училище	Брой ученици със СОП
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик	9
Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево	1
Основно училище „Христо Ботев“, с. Кукорево	2

Основно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Роза	1
Средно училище „Св. Паисий хилендарски“, с. Скалица	6
Общ брой ученици със СОП в общинските училища:	19 ученици

Източник: Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование – НЕИСПУО.

3.2. Данни за деца и ученици с хронични заболявания, за деца и ученици в риск и деца и ученици с изявени дарби.

За учебната 2020/2021 г. по данни на директорите на общинските образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование няма информация деца с хронични заболявания и за деца с изявени дарби.

Броят на децата и учениците в риск е общо 56, като 13 от тях са деца в предучилищна възраст.

През учебната 2019/2020 г. в детските градини и училища на територията на община „Тунджа“ е отчетена висока концентрация на деца и ученици от уязвими групи по критерий "образователно ниво на родителите (настойниците)".

Според информацията, подадена от директорите в НЕИСПУО, модул "Характеристика на средата - образователното ниво и трудовата заетост на семейството", по-голяма част от общинските образователни институции попадат в пета или четвърта група.

III. Приобщаващо образование в общинските детски градини, училища и Център за подкрепа за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, община „Тунджа“.

Общата и допълнителната подкрепа се осигурява там, където са децата и учениците – в детските градини, училищата и в центъра за подкрепа за личностно развитие.

В случаите по чл.111, ал.1, т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование - в домашни или в болнични условия, а при необходимост от разширяване на общата и допълнителната подкрепа, която се осигурява в детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие, и в зависимост от спецификата на дейностите - и от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии.

Във връзка с пандемията от COVID-19 и когато поради извънредни обстоятелства присъственият образователен процес в образователните институции е преустановен, в Закона за предучилищното и училищното образование и Наредбата за приобщаващото образование са регламентирани реда и условията за осъществяване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в зависимост от спецификата ѝ, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда.

За осъществяване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата на територията на община „Тунджа“ работят психолог, логопед, педагогически съветник, ресурсен учител и др.

По-голяма част от специалистите са осигурени от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - гр. Ямбол.

Логопеди, социални работници, психолози и образователни медиатори/ сътрудници са наети и по проекти с осигурено външно финансиране. В отделни случаи в рамките на средствата на делегираният бюджет в общинските училища е осигурена

щатна численост за длъжностите на психолог и/или логопед и за педагогически съветник.

Общинските образователни институции и центърът за подкрепа за личностно развитие включват в годишния план за дейността мерките за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

В изпълнение на разпоредбата на чл.7 от Наредбата за приобщаващото образование за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в детската градина и училището в началото на всяка учебна година със заповед на директора се определя координатор. Координаторът осигурява съгласуваност екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

Общата подкрепа за личностно развитие се предоставя на всички деца и ученици в съответствие с чл. 178 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изяви дарби в съответствие с чл.187 и чл.188 от Закона за предучилищното и училищното образование, въз основа на оценката на индивидуалните потребности.

Оценката на индивидуалните потребности са извършени от специалисти в съответствие с разпоредбата на Наредбата за приобщаващото образование.

В случаите, когато детската градина или училището не може да осигури специалисти ресурсното подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности, в законово определеният срок, директорът подава информация до община „Тунджа“ с искане за осигуряването му, като посочва видовете специалисти за ресурсното подпомагане. Когато общината не може да осигури необходимите специалисти, по искане на директора, дейностите за ресурсно подпомагане се осигуряват от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование /РЦПППО/ - гр. Ямбол.

През двугодишния период на действие на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Ямбол (2019-2020) и на Общинската стратегия за личностно развитие на децата и учениците в Община „Тунджа“ общата цел на приобщаващото образование е предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователни институции на територията на община „Тунджа“ чрез осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им.

Приобщаващото образование е ориентирано към създаване на условия за личностно развитие на децата и учениците и при нововъзникнали и продължителни кризисни обстоятелства – извънредно положение и епидемична обстановка:

- Осигуряване на условия за интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие на всяко дете и ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите;

- Ранно откриване на заложите и способностите на всяко дете и ученик и насърчаване на развитието и изявата им;

- Изграждане на позитивен организационен климат и на подходяща психологическа среда в образователните институции и в центъра за подкрепа за личностно развитие чрез превенция на тормоза и насилието, преодоляване на проблемното поведение, възпитаване на добри поведенчески и мотивационни модели, формиране на социални и комуникативни умения;

- Осигуряване на квалифицирани, мотивирани, ангажирани и ефективни педагогически специалисти;

- Развитие на училищната общност чрез взаимодействие и обратна връзка между деца/ученици/ родители – учители/педагогически специалисти; между училищната общност и местната общност; между училищната общност, местната общност, неправителствени организации, социални партньори и бизнеса;
- Междуинституционално сътрудничество в процеса на осигуряване и осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за децата и учениците, особено в условията на непредвидени и продължителни епидемични ситуации (COVID-19).

4. Обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“.

- **Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;**

Екипната работа между учителите и другите педагогически специалисти се осъществява във всички образователни институции на територията на община „Тунджа“ чрез дейностите, регламентирани в чл.16 от Наредбата за приобщаващото образование.

Екипната работа е от изключително значение за осъществяване на комплексната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институциите от системата на предучилищното и училищното образование на територията на Община „Тунджа“.

Педагогически специалисти, като психолог, специален педагог, логопед и др. в повечето от случаите не са назначени на щат към детската градина или училището, а са наети по проекти или предоставени от друга институция или социална услуга.

Реализирани са дейности за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти чрез включване в обученията по национални програми и по проекти. Осигурява се поддържаща квалификация и преквалификация на педагогическите специалисти, като се отчита необходимостта от кадри за дефицитни длъжности в съответната образователната институция.

Педагогически специалисти от общински училища са включени в квалификационни дейности по проекти, финансирани по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. :

- Дейност 2 „Подкрепа на педагогическите специалисти за участие в процедури за придобиване на професионално-квалификационни степени, включително провеждане на подготвителни курсове за придобиване на пета и четвърта професионално-квалификационна степен“ по Проект BG05M20P001-2.010-0001 „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“.

- Дейност 6 „Повишаване на дигиталната компетентност и умения на учениците под формата на извънкласни дейности (клубове по интереси и допълнителни занимания по ключови дигитални умения – базови и за напреднали, включително и компютърно моделиране/кодирание) по Проект BG05M20P001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“.

Педагози участват квалификация и по национални програма „Квалификация“ на Министерство на образованието и науката.

Провеждат или се осигурява участие във форуми за споделяне на добри практики в областта на приобщаващото образование.

През 2019 година в рамките на проект „Да отворим умовете си чрез игри“ по Програма „ЕРАЗЪМ+“ - ДОГОВОР № - 2017-1-FR01-KA219-037109_5 от 06.10.2017 г., педагози от Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“ участваха в международни квалификационни обучения и обмен с образователни институции за деца в предучилищна възраст от Република Турция, Република Италия и Естония. В дейността участваха общо 12 педагози от детската градина.

През 2019 г. Детска градина „Щурче“, с. Кукорево е класирана за участие в Националната научнопрактическа конференция за разпространение на добри

педагогически практики в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етнически малцинства, организирана от Министерство на образованието и науката съвместно със СБУ. Общинската детска градина представи практиката „Ролята на ромския образователен сътрудник за развитие на общността на детската градина“ и сподели опита от прилагане на модела на общностна работа чрез длъжността на образователния сътрудник.

През 2020 г. в рамките на Пета Национална научнопрактическа конференция за разпространение на добри практики в областта на образованието участваха представители на две образователни институции от община „Тунджа“- ДГ „Щурче“, с. Кукорево и ОУ „Христо Ботев, с. Ботево.

Представеният опит на ДГ „Щурче“, с. Кукорево е отличен за най-добър в секция №2 на конференцията. Той описва лятното училище в с. Кукорево, организирано през лятото на 2020 г. в изпълнение на Дейност 7 „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване училищната готовност на децата за равен старт в училище“, по Проект „Желани пространства – комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, финансиран по ОП РЧР 2014-2020 г.

През 2019 г. е реализиран двудневен междуучилищен обмен "Интеркултурно образование и социална компетентност" с участието на педагози от ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново по Проект „Заедно можем“ – ефективен механизъм за осъществяване на образователна интеграция на децата и учениците“, финансиран от ЦОИДУЕМ.

- **Допълнителни занимания и модули за преодоляване на обучителни затруднения.**

Общинските детски градини и училища с подготвителни групи участват в проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“. Проектът се финансира по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. Конкретен бенефициент е Министерство на образованието и науката, а партньор е Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ).

По проекта в общинските детски градини през учебната 2019/2020 г. са сформирани общо 22 групи за допълнителна подготовка по български език на деца от етническите малцинства в задължителна предучилищна възраст. В групите са обхванати около 118 деца. През учебната 2020/2021 г. са сформирани общо 22 групи за допълнителна подготовка по български език на деца от етническите малцинства в задължителна предучилищна възраст. В групите са обхванати общо 107 деца.

По проекта в общинските училища са сформирани, съответно през учебната 2019-2020 г. 6 групи с общо 36 деца, а през учебната 2020/2021 година – 2 групи с 27 деца.

През летните месеци на 2019 г. и 2020 г. по проект „Желани пространства“ - комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, финансиран по ОП РЧР 2014-2020, приоритетна ос 2 "Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване", процедура BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие" се реализира образователната услуга „Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност за равен старт в училище“. Сформирани са общо 4 групи с по 15 деца – общо 60 деца в задължителна предучилищна възраст в селата Завой, Кукорево, Хаджидимитрово и Веселиново. Програмата на лятното училище се осъществи в рамките на 4 часа дневно с помощта на педагог и медиатор, с децата са проведени интерактивни ролеви занимания с образователни елементи и игри, както и др.

ситуации, чрез които да се съхранят и доразвият придобитите знания и социални умения, усвоени от децата през учебното време в предучилищните групи, преди да постъпят в първи клас.

До м. февруари 2019 г. Община „Тунджа“ изпълнява в партньорство с общинските училища и Сдружение „Център за образователни програми и социални инициативи (ЦОПСИ) проект „Хоризонти“ – чрез образователна интеграция към пълноценна социализация в малките населени места от селски тип“, по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020, процедура BG05M2OP001-3 „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и/или търсеци или получили международна закрила“.

В изпълнение на Дейност 3 „Допълнителна занимания по български език за учениците, за които българския език не е майчин“ по проекта са сформирани общо 20 групи за ученици в начален етап на обучение и общо 15 групи за ученици в прогимназиален етап на обучение. В дейността са обхванати над 350, вкл. ученици от етническите малцинства – роми.

Общинските училища участват в проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“. Конкретен бенефициент по процедурата BG05M2OP001-2.011 „Подкрепа за успех“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 (ОП НОИР 2014-2020), съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове, е Министерството на образованието и науката. Продължителността на проекта е 30 месеца, считано от 28.02.2019 г.

По проекта се реализира обща подкрепа за личностно развитие на учениците в съответствие с чл.17 и чл.27 от Наредбата за приобщаващото образование чрез допълнително обучение по учебни предмети за превенция на обучителни затруднения и/или за преодоляване на системни пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и към допълнителни дейности, които са пряко насочени към преодоляване на обучителни затруднения по определените предмети.

В общинските училища са сформирани, съответно:

- за учебната 2019/2020 г. общо 97 групи, като в тях са включени общо 500 ученици;
- за учебната 2020/2021 г. общо 77 групи, като в тях са включени общо 406 ученици;

В общинските училища се осигуряват условия за целодневна организация в общинските училища. През учебната 2019/2020 г. делът на обхванатите в целодневна организация на учебния ден е 93 на сто, а през 2020/2021 учебна година – 87 на сто.

Във всички училища на територията на община „Тунджа“ се провеждат допълнително обучение и консултации по учебните предмети от задължителната подготовка за преодоляване на затруднения.

По Национална програма „С грижа за всеки ученик“ на МОН през учебната 2018/2019 г. са проведени допълнителни занимания за повишаване на постиженията на учениците от началния етап на основното образование в две общински училища: ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Дражево, община „Тунджа“. Сформирани са общо 4 групи за допълнителни занимания по БЕЛ, като са обхванати общо 18 ученици, както и общо 4 за допълнителни занимания по математика, в които са включени общо 26 ученици.

През 2020 година, в обстановката на извънредна епидемична COVID- 19 ситуация, община „Тунджа“ подкрепи и улесни дистанционната форма на обучение, като закупи 150 бр. преносими компютри и осигури 23 таблети на стойност 17 340 лв.

Чрез директорите на общинските училища устройствата са предоставени на ученици в неравностойно положение. Средствата са осигурени от фонда за подпомагане на деца, ученици, студенти и младежи.

За провеждане на обучение в електронна среда на общинските училища целево от Министерство на образованието и науката са предоставени средства в размер на 27 514 лв. за закупуване на 21 преносими компютри за ученици и 10 преносими компютри за учители.

- **Кариерно ориентиране на учениците**

Във всички общински училища се провеждат дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване за подпомагане на учениците в техния избор на образование в по-горна степен и/или избор на професия, както и за осъществяване на връзка между училищата и бизнеса:

Обсъждат се теми във връзка с кариерното ориентиране се в часа на класа и в занимания по интереси.

Организиран се срещи между учениците и представители на средни училища както и посещения в средни училища. Представят се условията за прием, представяне на предлаганите специалности, програмите и ресурсите за обучение, възможностите за последваща реализация.

В Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Дражево, община „Тунджа“ е организирана на *Панорама на професиите*.

Целенасочено се работи за развитие на професионалното образование на територията на община „Тунджа“ чрез инициативи за кариерно ориентиране към специалностите, по които се осъществява прием след завършен 8 клас в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“.

През 2020 г. в Средно училище „Св.Св.Паисий Хилендарски“, с.Скалица, завърши третият випуск дванадесетокласници по специалността „лозаровинарство“ . Двама от успешно дипломираните ученици продължават образованието си във висши училища. Организиран са посещения за ученици в Аграрния университет гр.Пловдив и Тракийския университет в гр. Стара Загора.

Ученици от средното общинска училище участваха и се представиха достойно в регионален и национален кръг на състезанието по професии на тема „Млад фермер“ в градовете Карнобат и Добрич.

В Обединено училище „Васил Левски“, с.Тенево, община „Тунджа“ е реализиран прием в трите професионални паралелки по специалността „шлосерство“ със срок на обучение 3 години.

Подписан е договор за сътрудничество и съвместна дейност между училището и „Палфингер Продукционстехник България“ ЕООД – клон Тенево. Бизнесът предоставя модерно оборудван учебен център за провеждане на учебна и производствена практика от учениците по специалността „шлосер“, както и специалисти, които оказват методическа помощ при подготовката и провеждането на практическите занятия. Провеждат се информационни срещи и кампании, посещения в реална работна среда в учебния център, разкрит от Компанията „Палфингер Продукционстехник България“ с. Тенево, област Ямбол.

Община „Тунджа“ изрази положително становище относно предложението от директора прием на ученици в 8 клас в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“, област Ямбол за учебната 2021/2022 г. - една паралелка с две специалности: профил „машиностроене, металообработване и металургия“, професията „шлосер“, специалност от професия „шлосерство“ и профил „хранителни технологии“, професия „хлебар-сладкар“, специалност „производство на хляб и хлебни изделия“.

- **Занимания по интереси.**

За децата и учениците от общинската образователна система са осигурени условия и възможности за участие в занимания по интереси чрез включване в различни дейности на детската градина, училището, ОЦИИД с.Кабиле, по проекти и форми на работа в народните читалища. На децата и учениците се предоставя подкрепа за участие и изява на общинско, областно и регионално ниво.

Центърът за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с.Кабиле, община „Тунджа“ осигурява възможности за развитие на творческите способности на децата и учениците.

През учебната 2019/2020 г. са сформирани 12 групи, като в тях са обхванати общо 120 деца и ученици. Броят на групите и участниците в тях се запазва и през учебната 2020/2021 г.

Занимания по интереси се осъществяват в рамките на целодневната организация на обучението и чрез дейности за развитие на способностите, компетентностите и за изява на дарбите на учениците по чл.16а от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Община „Тунджа“ организира съвместно с общинските училища извънкласни дейности, които се финансират със средства от благотворителни инициативи.

През лятната ваканция на 2019 г. за втора поредна година Община „Тунджа“ организира безплатни изнесени интерактивни дейности за ученици в Посетителския център в местността „Бакаджик“. В програмата, която включваше теми за екологично, гражданско и интеркултурно образование и развитие на социални умения, участваха 100 ученици и 20 педагози от общинските училища.

По инициатива на Община „Тунджа“ и съвместно с общинските училища през лятото на 2019 година в почивна база в гр. Приморско са проведени:

- изнесен ученически пленер –ателие „таланти“ с продължителност 6 дни за общо 33 ученици от 10 -те общински училища;

- лятна „Академия спорт“ с продължителност 4 дни за общо 34 ученици от 10-те общински училища.

Общината, учебните и детски заведения и неправителствения сектор осигуряват извънкласни и извънучилищни форми на работа, организирани с ресурсите на проекти с външно финансиране.

По проект „Заедно с родителите“- иновации в образователната система на община „Тунджа“, Договор № БС 33.17-1-008/ 26.09.2018 г., финансиран от Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ), с бенефициент Община „Тунджа“ са реализирани интерактивни инициативи за изява на децата и учениците, детски и училищно празници, конкурс за семейна литературна творба и рисунка.

По проект „Заедно можем“ - ефективен механизъм за осъществяване на образователна интеграция на децата и учениците. Взаимодействие между семейство и училище“, финансиран от ЦОИДУЕМ, с бенефициент ОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ с. Дражево, общ. „Тунджа“ и партньор ОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ с. Веселиново, община „Тунджа“ е проведен пленер „Аз, мама и татко“, „лятно училище“ в основните училища в с. Дражево и в с. Веселиново.

Община „Тунджа“ е бенефициент по Проект „КОМПАС – Интегрирани мерки за социално включване в община „Тунджа“ - Договор за БФП № BG05M9OP001-2.018-0013-C01 по ОП РЧР и Договор за БФП № BG05M9OP001-2.018-0013-2014BG05M2OP001-C01 по ОП НОИР.

Проектът се финансира по две оперативни програми - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. Дейностите по ОП НОИР се изпълняват в

партньорство с Детска градина „Изворче“, с. Кабиле, община „Тунджа“ и Сдружение „Ромска академия за култура и образование“ (РАКО), гр. Сливен.

По проекта в общинските детски градини и училищата с подготвителни групи в селата Бояджик, Веселиново и Завой са сформирани 17 читателски клубове с участието на деца в предучилищна възраст, ученици и родители от различните етноси, включително роми. Дейността е насочена към формиране у децата в предучилищна възраст интерес към книгата и четенето, още през времето, когато детето няма умения за четене, чрез активности, които са част от културата на четене.

Дейността се реализира под формата на мобилни детски библиотеки, ателиета, нарочни общностни събития с фокус върху книгата и четенето. В дейността участват общо 145 деца в предучилищна възраст, ученици в начален етап на обучение и родители от различни етноси.

В изпълнение на Дейност 4 „Превенция на ранното напускане, насърчаване на интеграционните процеси и превръщането на училището в желана територия чрез формиране на спортни ателиета в училищата на община „Тунджа“ и провеждане на образователни екскурзии за ученици и родители.“ в общинските училища са сформирани 9 спортни ателиета: 1 по бокс, 2 по спортни танци, 1 по художествена гимнастика, 1 по спортна гимнастика и акробатика, 1 по волейбол, 2 по самбо и 1 по борба. В дейността участват повече от 120 ученици.

Проведено е интерактивно общностно събитие „Да нарисуваме толерантността“ под формата на широки обществени дискусии и пленери за най-малките жители на селата – деца и ученици. В изпълнение на проектната дейност са нарисувани 17 живописни платна на открито на фасади на общински детски градини и училища. Децата и учениците, заедно с родители и местната общност, пряко участваха в дискусиите, изготвянето и изпълнението на стенописите.

Дейността осигури възможност за изява на децата и учениците, допринесе за консолидиране на училищните общности и за пълноценно участие в живота на местната общност.

В рамките на проекта по повод началото на учебната 2020/2021 г. в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново, община „Тунджа“ се проведе и празничното събитие „Традициите – път към доброто образование“.

През 2020 година стартира дейността си Център за иновации и детско развитие „Тунджа“ в с.Козарево, в рамките на реализацията на проект *„Пъстра палитра – иновации за приобщаване“*. Проектът е финансиран от Европейския съюз и Европейския социален фонд, Договор № BG05M2OP001-3.014-0003-C01 от 7.5.2020 г., по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“, процедура BG05M2OP001-3.014 „МИГ-Тунджа“ – мярка 3.9 „Осигуряване на равен достъп до качествено образование в малките населени места“, от Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа.

През месец август 2020 г. по проекта в центъра е проведен двудневен пленер тема „Приказни светове“. В проявата участваха общо 43 деца и родители.

В десетте общински училища в периода 01.9.2020 г. - 29.10.2020 г. са проведени са общо 40 пейнтбол игри в различни формати и конфигурации – „семейни битки“; „срещи на класовете/ групите“; „учители и родители“; „ученици и учители“; „ученици и родители“. В пейнтбол игрите участваха общо 413 ученици, родители/ значими за учениците възрастни/ и педагози. Чрез този иновативен интерактивен формат се повиши интересът към общинската образователна инфраструктура и се консолидираха общностите на училищата. Бяха въведени нови, нетрадиционни форми на комуникация между ученици, учители и родители. В рамките пейнтбол игрите се състояха общностни дискусии относно целите и приоритетите в развитието на училището, обсъждаха се на

политики и конкретни казуси, касаещи развитието, възпитанието и образованието на учениците. Тези дискусии и обсъждания са протоколирани и протоколите са представени в учебното заведение или в общината.

Насърчава се двигателна активност на децата и учениците чрез подобряване на условията за масов ученически спорт и подкрепа за провеждане на ученическите спортни игри.

В края на 2020 г. училищата от община „Тунджа“ са включени в проект № BG05M2OP001-2.012-0001 „Образование за утрешния ден“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове, с конкретен бенефициент - Министерството на образованието и науката (МОН) и работиха по Дейност 6 „Повишаване на дигиталната компетентност и умения на учениците под формата на извънкласни дейности (клубове по интереси и допълнителни занимания по ключови дигитални умения – базови и за напреднали, включително и компютърно моделиране/кодирание).

Извънкласни дейности и занимания по интереси се организират и провеждат във всички общински училища по 4 проекта на обща стойност 468 893 лв. , финансирани по Оперативна програма „ Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г, процедура BG05M2OP001-3.014 „МИГ-Тунджа“ – мярка 3.9 „Осигуряване на равен достъп до качествено образование в малките населени места“, от Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ-Тунджа.

По Национална програма „Изграждане на училищна STEM- среда“ в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново и в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Бояджик са изпълнени дейности за създаване на условия за развиване на умения, свързани с творчество с ресурсите на дигиталните технологии; експериментална работа; развиване на техническо мислене и способности за решаване на проблеми; работа по проекти и задания с практическа насоченост в науките и технологиите. Осигурено е финансиране в общ размер на 95 000 лв.

По проект „Желани пространства“- Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ са проведени 7 интерактивни семейни занимания/ празници.

По проект „Социална платформа „Тунджа“- възможности за активно включване в малките населени места от селски тип“ в изпълнение на дейност 5 „Социализиращи инициативи за деца и възрастни в риск, включително с увреждания и техните семейства“ са проведени 3 социализиращи инициативи.

Ежегодно в Единен календар на Община „Тунджа“ за проявите в областта на културата, образованието и спорта се включват различни прояви и празници за изява на децата и учениците, някои от които:

Общински детски празник „Деца играят на кукери“

Общински детски празник „Водим бъдещето за ръка“

Уроци по родолюбие;

Международен фолклорен празник „От Цветница до Гергьовден“;

Състезание -конкурс по информационни технологии „Джон Атанасов“ и др.

• Библиотечно – информационно обслужване

В 4 общински училища функционира училищна библиотека, като училищната библиотека се обслужва от учители. Във другите училища са обособени зони или кътове за четене с детска литература.

През 2020 г. Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново, община „Тунджа“ реализира дейности по Национална програма „ Осигуряване на съвременна образователна среда“, модул „Библиотеките като образователна среда“.

Във всички образователни институции в системата на предучилищното и училищното образование се провеждат инициативи и кампании, популяризиращи четенето – седмица на книгата, дни на четенето. Ученици участват в литературните дни и срещи с писатели и поети в рамките на програмата по повод Деня на община „Тунджа“ – 22 април.

Общинските училища разполагат с компютърни зали и интернет. За учениците е осигурен достъп до информация, провеждат се дейности за създаване на навици и насърчаване на четенето, за търсене и ползване на информация в интернет, за ползване на електронни образователни продукти, помагала и учебници.

Използват се ресурсите и библиотечния фонд на 40-те народни читалища на територията на общината.

- **Грижа за здравето.**

В общинската образователна инфраструктура са налични общо 18 здравни кабинета - 6 от тях са разкрити в училищата и 12 в детските градини. В учебно-възпитателните заведения, в които няма здравни кабинети, са оборудвани шкафове за спешна помощ.

Здравното обслужване на децата в общинските детски градини и училища се осъществява по график от 11 медицински специалисти по здравни грижи.

Грижата за здравето на децата и учениците в общинските училища и детски градини се осигурява по график от назначени на щат медицински специалисти, както и от общопрактикуващите лекари.

От март 2020 г. най-голямото предизвикателство, отговорност и задача е опазването физическото и психично здраве на децата и учениците, на работещите в образователната системата, и на семействата в условията на продължаваща пандемия, свързана с разпространението на COVID-19.

Общинските детски градини, училищата и центъра за подкрепа за личностно развитие прилагат здравни мерки, правила и протоколи, съобразени със с конкретната ситуация и с актуалните препоръки, насоки и указания на Министерство на здравеопазването, на Регионалната здравна инспекция (РЗИ) и на Министерство на образованието и науката.

Спазват се изискванията за учестена дезинфекция, предприемат се мерки за намаляване рисковете от предаване на инфекцията, включително чрез създаването на нагласи за здравно и социално отговорно поведение на децата и учениците.

Изпълняват се стриктно здравните правила и протоколи при всеки един случай на заболял или със съмнение за COVID-19.

Работи се за конструктивно взаимодействие с родителите през периодите на неприсъствени занимания, както и за поддържане на положителен психоклимат и намаляване на напрежението и стреса в образователната среда.

Община „Тунджа“ заедно с учебните заведения, от 2008 г. продължава да осигурява безплатно обедно хранене за всичките ученици в общинските училища. В двете общински начални училища - НУ „Васил Левски“, с. Завой и НУ „Св. Климент Охридски“, с. Крумово, които не са средищни, обедното хранене се осигурява по проекти в партньорство с Областен съвет на БЧК. В дейностите са обхванати над 80 ученици в начален етап на обучение

С грижа за здравето и с цел формиране на култура за здравословно хранене на децата и учениците в общинските детски градини и училища се реализират проекти по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. В дейностите са обхванати всички деца в предучилищна възраст и учениците от начален етап на обучение.

В община „Тунджа“ са назначени и работят на терен 8 здравни медиатори, като съдействат за повишаване на обхвата по Националния имунизационен календар на децата от 0 до 7 годишна възраст. Провеждат на беседи с подрастващи и млади хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето.

Във връзка с пандемията от COVID-19, здравните медиатори в сътрудничество с образователните медиатори/ сътрудници приоритетно насочват своите усилия и дейност за повишаване на здравната култура и превенция на рисковете от заразяване от вирусната инфекция.

Здравните медиатори, съвместно с образователните сътрудници, членове на Местната активна група, създадена по програма РОМАКТ, участваха пряко в реализацията на дейностите по проект на Община „Тунджа“ „Инициатива за противодействие на пандемията от COVID-19 в ромските общности“, финансиран по Инициатива за Малки Грантове на Програма РОМАКТ.

Проектът подкрепи дейностите за ограничаване на пандемията COVID-19 сред най-рисковите маргинализирани общности, включително и семействата с деца и ученици в неравностойно социално положение, в лоши битови условия и/или е с ниски хигиенни навици. Закупени са 1000 комплекта лични предпазни средства, включващи 2 маски за многократна употреба и сапун/дезинфектант.

Индивидуалните комплекти лични предпазни и дезинфекциращи средства са предоставени в дванадесет населени места от състава на община „Тунджа“ - Кукорево, Веселиново, Завой, Бояджик, Хаджидимитрово, Дражево, Робово, Крумово, Коневец, Могила, Козарево, Ботево.

От 2019 г. община „Тунджа“ изпълнява проект „КОМПАС - Интегрирани мерки за социално включване в община „Тунджа“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. По проекта се предлага комплексен модел на предоставяне на интегрирани услуги, които са насочени и деца и семейства в риск от социално изключване, лица в уязвимо социално положение, живеещи в бедност, застрашени от дискриминация, липса на доходи, ниска степен на образование и отдалеченост от адекватни здравни и социални услуги.

По проект „Желани пространства“ - Комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“ по схема „Услуги за ранно детско развитие“ по ОПРЧР 2014 – 2020 през 2020 г. са извършени 1637 стоматологични прегледа, 3168 профилактични прегледи и диагностика на психомоторното развитие на деца - потребители на възраст от 0-7 години, като за голяма част от тях за пръв път е осигурен достъп до подобен вид специализирана медицинска грижа.

- **Осигуряване на общежитие**

На територията на община „Тунджа“ не са разкрити общежития към училищата.

- **Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.**

По информация, предоставена от директорите, в повечето от общинските детски градини ранното оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие и превенция на обучителните затруднения е проведено в началото на учебната година от учители, преминали обучение за прилагане на скрининг-тест, със съдействието на външни специалисти логопед и психолог.

Необходими са мерки за осигуряване на повече специалисти и обучени учители за организиране и провеждане на оценяването в началото на учебната година, както и поддържащи квалификационни дейности.

- **Поощряване с морални и материални награди.**

От 2009 г. Община „Тунджа“ прилага Правила за условията и реда за отпускане на стипендии и еднократно финансово стимулиране на деца, ученици, студенти и младежи от община „Тунджа“. Средствата се набират от благотворителни и дарителски кампании, основно от традиционния Коледен благотворителен бал.

През 2019 г. са предоставени стипендии и еднократно финансово стимулиране на 139 деца, ученици и студенти на обща стойност 34540 лв.

През 2020 г. са подкрепени със стипендии, еднократно финансово стимулиране и помощ за лечение 69 лица, с общо 28480 лв. Закупени са и са предадени на училищата за нуждите на дистанционното обучение 150 бр. преносими компютри на обща стойност 17450 лв.

За 11-те години история на инициативата, са събрани 428 501 лв.

С тях са подкрепени повече от 2006 ученици и студенти с високи постижения в областта на образованието, изкуството и спорта. Подпомогнато е лечението на 16 деца и младежи. Общата стойност на разпределените средства е 332 473 лв.

Изплащат се стипендии и по единен разходен стандарт (ЕРС) – норматив за стипендии на ученици от гимназиален етап на обучение в Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“ и Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица, община „Тунджа“.

- **Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.**

В общинските детските градини и училища се осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за преодоляване на проблемното поведение, съгласно Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците и Алгоритъм за неговото прилагане.

На ниво образователна институция са определени координационни съвети.

Планирани са и координирано се изпълняват дейности по превенция на тормоза и насилието като обща училищна политика, в която се насърчава отговорното участие на всички деца и ученици, на родителите и цялата училищна общност. По информация от директорите съвместно с децата и учениците са изработени и се прилагат общи правила на поведение.

В часовете на класа, в занимания по интереси и в рамките на специални прояви и инициативи се включват теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование.

Целенасочено се работи за диалог и сътрудничество с родителите и близките на децата и учениците по превенция на насилието и за преодоляване на проблемно поведение. Необходимо е да се разширят и обогатят дейностите за развитие на компетентностите на всички членове на училищната общност в детските градини и училища.

В общинските училища и детски градини работят специалисти училищни психолози и педагогически съветници, логопеди и др. които в повечето случаи са осигурени по проекти.

Дейности по превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение се осъществяват и от Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни към Община „Тунджа“.

През 2019 г. в МКБППМН са постъпили 34 предложения за образуване на възпитателни дела и налагане на възпитателни мерки спрямо малолетни и непълнолетни за извършени от тях противоправни деяния: кражба на пари и вещи – 22; унищожаване на чуждо имущество – 3; нарушение на ЗДвП – 1; хулигански прояви – 4; свързани с наркотици – 2; други – 2.

По тях комисията е образувала възпитателни дела, едно от които е прекратено, а останалите са приключили с решение за налагане на възпитателна мярка по чл. 13, ал. 1 от ЗБППМН. Наложени са възпитателни мерки на 16 малолетни и на 37 непълнолетни, от които 3 момичета.

Мерки по чл.13, ал. 1 от ЗБППМН	Бр. мерки
т.1 “Предупреждение”	20
т.2 „Задължаване да се извини на пострадалия“	2
т.4 “Поставяне под възпитателен надзор на родителите със задължение за полагане на засилени грижи ”	13
т.5 “Поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател”	5
Т.9 „Задължаване на непълнолетния да отстрани със свой труд причинената вреда“	1
т. 10 „Задължаване на непълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото“	7
т.11 „ Настаняване в СПИ“	1
т.12 “Предупреждение за настаняване във ВУИ с 6 мес. изпитателен срок”	3
Т. 13 „Настаняване във ВУИ“	1

Контролът по привеждане в изпълнение на възпитателните мерки се осъществява от членовете на комисията. През годината няма обжалвано и отменено от Районния съд решение на комисията, не са изпращани материали в прокуратурата по чл.182 от НК и до районния съд предложения по чл. 74 - 76 от Семейния кодекс, не са налагани мерки за обществено въздействие на родител по чл.15 от ЗБППМН.

Към комисията работиха 3 обществени възпитатели, упражняващи надзор над 6 лица с рецидив в проявите. За периода МКБППМН – „Тунджа” е провела следните кампании, празници, обучения:

С инспектор Детска педагогическа стая :

м. февруари - кампания „ Не на насилието“; Децата и законът – информационна кампания

м. май и м. юни

- за безопасна ваканция - беседи и филми в края на учебната година във всяко училище;

МКБППМН оказва съдействие и при изпълнението на програмите „Работа на полицията в училищата“ и „Детско полицейско управление“ към ОУ „Св. Паисий Хилендарски” , с. Роза, община „Тунджа“;

- „Ваканция, здравей!“ - заключително мероприятие по Националната програма „Работа на полицията в училищата“; участваха петокласници от цялата област, които се състезаваха в 3 етапа, а 1-во място заеха петокласниците от ОУ „Св. П. Хилендарски“ – с Роза;

- закриване на учебната година по програма Детско полицейско управление - ученици от всички ДПУ премериха сили в състезателна игра „Лабиринт“, в която ДПУ към ОУ „Св. П. Хилендарски“, с. Роза се класира на 2-ро място;

м. септември и м. октомври

- Отново на училище - беседи по безопасност на движението;

- Първокласник на пътя- демонстративни занятия за най-малките;

- м. ноември и м. декември

- Що е то толерантност? – правила за безконфликтно общуване

- Да празнуваме разумно и безопасно-последници от използване на пиротехнически средства;

МКБППМН предоставя на инспектора ДПС справка за разгледаните възпитателни дела и наложени възпитателни мерки. В организирани работни срещи с обществените възпитатели винаги присъства ИДПС. Той участва активно във всички инициативи на МКБППМН, свързани с превенцията на девиантното поведение при подрастващите.

С Областния и Общинския съвет на БЧК и БМЧК :

м. април-май – обучения по програма „Приятели с водата“, включени са 242 ученици от 2-3 кл. от 6 у- общински училища;

м. юни - обучение по водноспасителен минимум на 320 ученици от 5-7 кл;

м. септември – демонстрации по първа долекарска помощ (ПДП)на Младежкия фестивал в с. Безмер; обучение по ПДП – ДГ “Звезда”- с. Скалица;

м. октомври – Информационна кампания- трафик на хора

м. ноември – „Нека доброто започне от теб!“ -акция за подпомагане на деца и семейства с дрехи, обувки, ученически пособия, домакински принадлежности;

м. декември – Информационна Антиспин кампания (БМЧК)

С Общинския център за извънучилищна дейност и Общинския младежки съвет

м. юни - Детски празник; кръводарителска акция;

м. септември – Младежки фестивал

м. декември - Коледен благотворителен бал за подпомагане на ученици и студенти в затруднено социално положение и с добри постижения в областта на науката, спорта и изкуствата.

Със Сдружението на директорите на учебните заведения -М. юни - бал на седмокласника – на всички ученици с отличен успех от комисията бяха осигурени ленти „Отличник“

М. юли – м. август – кампания „ Забавно лято!“ – интерактивни дейности за ученици през летния период; От всяко от 10-те училища по 1 група от 10 деца, предложени от педагогическия екип, в продължение на седмица се обучаваха в различни модули

С Боксов клуб „Априлец“ - спортни празници - в рамките на празничната програма за Деня на общината през м. април и във връзка с Деня на спорта през м. май; демонстративни занятия по време на Младежкия фестивал в с. Безмер

С Народните читалища - в рамките на Културния календар на общината различни прояви на местно и общинско ниво – изработване на кукерски маски, конкурси за великденски яйца и др.

През 2020 г. МКБППМН Тунджа е провела 26 възпитателни дела и са наложени възпитателни мерки по Закона за борба с противообществените прояви на 16

малолетни и 21 непълнолетни лица, от които 1 малолетно и 1 непълнолетно момиче. При налагане на мерките съставът, разглеждащ делото, се е ръководи от тежестта на извършената проява, инцидентна ли е или лицето има и други регистрирани прояви, както и от причините и условията, довели до извършването и.

Най-често извършваните противообществени прояви са: кражба на пари и вещи – 13; унищожаване на чуждо имущество – 3; нарушения на Закон за движението по пътищата - (управление на МПС от непълнолетни лица, непритежаващи свидетелство за управление) – 1; хулигански прояви – 1; други - 2; нарушения на Закона за българските лични документи /ЗБЛД/-6.

През 2020 г. към комисията работиха 3 обществени възпитатели, упражняващи надзор над 6 лица с рецидив в проявите.

За периода МКБППМН „Тунджа“ е провела следните кампании, празници, обучения:

- “НЕ на тормоза в училище!“ - за Деня на розовата фланелка;
- За безопасна ваканция – в края на учебната година;
- Обучения по програма „Приятели с водата“, съвместно с БЧК
- Обучение по водоспасителен минимум – съвместно с БЧК
- Урок по пътна безопасност и първа помощ, съвместно с РУ „Полиция“
- Информационна Антиспин кампания-съвместно с БМЧК
- „Аз съм толерантен“- 16 ноември-Световен ден на толерантността

Сред децата, родителите и младите хора са разпространени информационни материали–превенция на зависимостите, борба срещу насилието и агресията в различните им форми, трафик на хора, злоупотреби в интернет и др.

На деца от семейства в неравностойно положение, склонни към извършване на противообществени прояви, са предоставени хранителни пакети и дрехи, осигурени от Общинския съвет на БЧК.

Политиката за целодневна организация на образователния процес и съпътстващите я дейности, която се реализира в общинската образователна инфраструктура с прекия ангажимент на училищата, определено постига ефект по отношение на намаляване на противообществените прояви, на ученическата и младежката престъпност в общината.

• Логопедична работа.

Във всички общински детски градини по проект са обособени зони за логопедична работа. Специалистите се осигуряват от училището или по проекти, социални услуги и/или от Регионалния център в областния град Ямбол (РЦПППО).

В повечето от детските градини и училища е извършена логопедична диагностика и децата и учениците с установени езиково-говорни нарушения са включени в логопедична работа.

Необходими са мерки за разширяване на обхвата на логопедичната диагностика, за осигуряване на повече квалифицирани специалисти и за подобряване на условията за достъп до логопедична грижа.

5. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се предоставя на следните целеви групи:

- Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП);
- Деца и ученици в риск;
- Деца и ученици с хронични заболявания;
- Деца и ученици с изявени дарби

Във връзка с осигуряването на допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общинските образователни институции е обобщена следната информация относно:

- **Осигуреност с педагогически специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа в ДГ и училища.**

В общинските детски градини, които не прилагат делегиран бюджет, педагогическите специалисти за предоставяне на допълнителна подкрепа на децата се осигуряват чрез проектно финансиране и/или чрез целево финансиране по реда и условията на Наредбата за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, както и предоставени от други институции (Регионалният център в областния град Ямбол РЦПППО) и социални услуги в общността.

В три от общинските училища е разкрит пълен щат и са назначени училищни психолози. В едно е разкрита длъжност за „педагогически съветник“, а в две за логопед на непълно работно време. Щатната численост, която е се обезпечава от бюджетите на общинските училища за педагогически специалисти е недостатъчна и се допълва от психолози, логопеди, наети по проекти.

По проекти, финансирани по ОП НОИР е въведена длъжността „образователен сътрудник“ в общинските детски градини и училища. Чрез въведения модел на общностна работа и подкрепа на децата и учениците в образователна, семейна и социална среда е подоброено взаимодействието на детската градина и училището със родителите и разширеното семейство, реализирана е подкрепа на децата и учениците в процеса на образование, възпитание и социализация. Длъжността потвърди своята ефективност особено по отношение на децата в риск.

В подкрепа на приобщаващото образование в община „Тунджа“ работят 12 образователни сътрудници, 2 –ма образователни стюарда и един образователен експерт.

- **Достъпна архитектурна среда:**

ДГ „Изворче“, с.Кабиле, община „Тунджа“ е монтирана външна хидравлична платформа, както и адаптирани санитарни помещения.

При входа на сградата на целодневна детска група „Роза“, с. Роза, община „Тунджа“ има подстъп за достъп и адаптирано санитарно помещение.

ДГ „Кольо Тенев“, с. Тенево, община „Тунджа“ – изградена рампа.

Достъпна архитектурна среда е изградена в НУ „Св. Климент Охридски“, с. Крумово, община „Тунджа“ – изградена е рампа за достъп, санитарно помещение с достъп на инвалидни колички и монтирана хоризонтална ръкохватка.

Изградена е външна рампа за достъп и в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Веселиново, община „Тунджа“, област Ямбол.

Най-често допълнителната подкрепа включва работа по конкретен случай, психосоциална-рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и рехабилитация на физически увреждания.

- **Социални услуги в подкрепа на приобщаващото образование.**

- **Общностен център с кабинет за ранна интервенция на уврежданията**

Общностният център е създаден по проект BG0MOP001-2.004-0059 „Желани пространства – комплексен модел на интегрирани услуги за ранно детско развитие и социално включване в малките населени места“, финансиран по Оперативна програма

„Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020. Разполага с кабинет за ранна интервенция на уврежданията, като услугите се предоставят в изградените зони за семейна подкрепа в детските градини, както и като мобилни услуги в 44 населени места на територията на общината. Предоставят се интегрирани услуги за ранно детско развитие: ранна интервенция на уврежданията; индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания; психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения; семейно консултиране и подкрепа; индивидуална и групова работа с деца и родители, включително с деца и родители, които не са от уязвими групи, с цел посещаване на детска градина; здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията; допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищната готовност на децата за равен старт в училище.

Услугите са насочени към деца до 7 годишна възраст от уязвими групи, включително деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители.

- Център за семейно консултиране и активно приобщаване

Център за семейно консултиране и активно приобщаване в Народно читалище „Просвета-1910“, с. Тенево, община „Тунджа“ е разкрит по проект „Заедно с децата и техните семейства - Център за семейно консултиране и активно приобщаване“ по процедура BG05M9OP001-2.077 МИГ Тунджа „Активно приобщаване с оглед насърчаване на равните възможности, подобряване достъпа до социални и здравни услуги и по-добра пригодност за заетост“. Дейността на Центъра е насочена към предлагане на комплексни услуги за подкрепа и в защита най-добрия интерес на лицата от целевите групи- деца в риск и техните семейства; семейства с деца, вкл. с увреждания; хора с увреждания и техните семейства; възрастни в риск, като се осигурят възможности за физическо, интелектуално и личностно развитие на потребителите, в процеса на социалното им включване, приобщаване и подобряване на социалните им умения. Чрез изпълнението на дейностите по проекта ще бъдат създадени предпоставки за постигане на равни възможности и социална интеграция за тези рискови групи на територията на общината.

- През 2020 г. на територията на община „Тунджа“ стартира предоставянето на социални услуги и на интегрирани здравно-социални интервенции с включването на нови външни доставчици в рамките на изпълнението на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група „Тунджа“.

IV. Анализ на вътрешните (силни и слаби страни) и външните (възможности и заплахи) за средата фактори (SWOT)

Силни страни	Слаби страни
<p>Добро териториално разпределение на мрежата от детски градини и училища и осигурен достъп до предучилищно и училищно образование, вкл. професионално.</p> <p>Целенасочена и последователна политика за подобряване на обхвата в предучилищното образование чрез отмяна на таксите,</p>	<p>Неблагоприятна демографска ситуация и отрицателен естествен прираст.</p> <p>Ниско ниво на познавателни и социално-емоционални умения у деца, за които българския език не е майчин и/или живеят в семейства с нисък образователен статус на родителите.</p>

<p>безплатен и сигурен транспорт за всички деца.</p> <p>Създадени условия за социално включване и подобряване на качеството на предучилищното образование и училищната готовност на децата чрез въвеждане в общинските детски градини задължителна предучилищна подготовка за децата, навършили 4 – годишна възраст .</p> <p>Осигурени условия за едносменен режим и целодневна организация на обучението с безплатно обедно хранене на всички ученици в общинските училища.</p> <p>Създадени условия за професионално образование с подкрепата и в партньорство с бизнеса, осигуряващо възможност за последваща трудова реализация в региона.</p> <p>Осигурена образователна STEM- среда в две общински училища.</p> <p>Осъществена подкрепа на процеса за дигитализация в образованието в малките населени места.</p> <p>Въведено обучение за придобиване на дигитални умения и осигурен достъп до дигитални ресурси.</p> <p>Създадени условия за мрежи и партньорство между общинските образователни институции, между образователните институции и други институции, вкл. НПО, читалища, центрове за подкрепа за личностно развитие, социални услуги и др.</p> <p>Прилагане на програми за превенция и компенсиране на обучителни трудности.</p> <p>Подобряване на материалната база на училищата и детските градини.</p> <p>Осигуряване на подкрепяща среда на децата и учениците със специални образователни потребности.</p> <p>Създадени условия за развитие на креативност, творчество и иновации, занимания по интереси и извънкласни дейности.</p> <p>Активност на общинската администрация и на общинските образователни институции по отношение на решаване на проблеми на в</p>	<p>Наличие на „разделена“ грижа за децата в ранна детска възраст от 0 до 3 г., обезпечена предимно чрез проектно финансиране.</p> <p>Незадоволително ниво или липса на умения за прилагане на дигиталните технологии и инструменти на участниците в образователния процес / деца, учители, родители/.</p> <p>Застаряване в учителската професия, наличие на учители без необходимата квалификация и/или с недостатъчно професионален опит.</p> <p>Недостиг на квалифицирани учители и педагогически специалисти за осъществяване на дейностите по приобщаващо образование.</p> <p>Трудности при персонализация на обучението в зависимост от потребностите и интересите на конкретното дете или ученик.</p> <p>Трудности, свързани с работа в мултикултурна среда.</p> <p>Необходимост от осигуряване на достъпна архитектурна среда в голяма част от образователните институции.</p> <p>Необходимост от подобряване на комуникацията и единен подход между институциите, НПО, социалните услуги и др. в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.</p> <p>Трудности при изграждане и развиване на ефективни училищни общности и трайно взаимодействие с родителите за подобряване на резултатите от обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците.</p> <p>Недостатъчен мониторинг и оценка на въздействието от дейностите за подкрепа за личностно развитие и обмяна на практики за приобщаващо образование.</p> <p>Липса на добър опит и практика за осъществяване на приобщаващо образование в пандемична ситуация или в локдаун.</p>
---	---

<p>образованието, включително във връзка с приобщаващото образование, чрез участие в проекти в оперативни програми, подкрепени от ЕС и др. донорски програми;</p> <p>Осигуряване на проектно финансиране по национални, европейски и международни финансови инструменти за реализиране на образователни политики и приоритети.</p> <p>Наличие на добър административен капацитет на Община "Тунджа" за реализация на проекти в образованието, включително с фокус върху приобщаващото образование.</p> <p>Създадени условия за родителско и гражданско участие в живота на образователните институции и в процеса на управление на образованието</p> <p>Реализирани инвестиции в обновяване и подобряване на материалната база в общинските детски градини и училища.</p>	
Възможности	Заплахи
<p>Държавна и общинска финансова подкрепа за обхващане на децата в детските градини.</p> <p>Усъвършенстване на механизмите за диференциране на единните разходни стандарти.</p> <p>Делегиране на административни и финансови възможности на директорите на общинските детски градини.</p> <p>Целенасочена подкрепа и развитие на култура за иновации, креативност и споделяне на добри практики в областта на приобщаващото образование чрез обединяване и работа на институции в мрежа и на педагогическите специалисти и учителите в общности.</p> <p>Прилагане на интегриран подход при реализиране на приобщаващото образование.</p> <p>Подобряване на материалната база на образователните институции с оглед функционалната и пригодност за целите на приобщаващото образование.</p>	<p>Продължаващо негативно влияние върху образователната система, произтичащо от ограниченията и рисковете от пандемията COVID – 19.</p> <p>Негативни демографски и миграционни процеси.</p> <p>Намаляване броя на децата в малките населени места</p> <p>Повишаване на дела на децата, чийто майчин език не е български и голям брой деца/ученици с обучителни трудности поради недостатъчно владееене на български език.</p> <p>Застаряващ педагогически персонал и липса на достатъчно млади квалифицирани и мотивирани учители, способни да прилагат иновативни подходи и дигитални технологии.</p> <p>Слаба заинтересованост и ангажираност на значителна част от родителите на деца и ученици</p> <p>Слаба мотивация за учене при част от учениците.</p>

<p>Създаване на възможности за изграждане на достъпна архитектурна среда</p> <p>Подобряване на условията за целодневна организация на обучението.</p> <p>Прилагане на система от мерки за осигуряване на пълен обхват на подлежащите на задължително образование</p> <p>Разширяване на възможностите за занимания по интереси, извънкласни и извънучилищни дейности</p> <p>Квалификация на учителите и педагогическите специалисти за осигуряване на пълноценна подкрепа за личностно развитие</p> <p>Развитие на система от мерки и стимули за привличане и мотивиране на млади учители и повишаване на привлекателността и авторитета на учителската професия</p> <p>Повишаване на мотивацията и ангажираността на родителите в процеса на формулиране и осъществяване на образователните политики и засилване участието им в живота на образователните институции.</p>	<p>Недостатъчна квалификация на учители и педагогически специалисти за осъществяване на процеса на приобщаващо образование</p>
---	--

Изводи.

- Мрежата от образователни институции в Община „Тунджа“ е териториално разгърната и осигурява достъп до предучилищно и училищно образование за децата и учениците от всички населени места на територията на общината и от населени места от съседни общини. Осигурени са условия за средно професионално образование в Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, с. Скалица и Обединено училище „Васил Левски“, с. Тенево, община „Тунджа“.

- Налични базови условия и ресурси за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

- Дейностите за развитие на дарбите и интересите на децата и учениците са разнообразни и имат традиции. Извънкласна и извънучилищна дейност се организира за всички деца и ученици в съответствие с техните интереси и потребности от общинския център за подкрепа за личностно развитие – Общински център за изкуство и извънучилищна дейност „Тунджа“, с. Кабиле, както и в образователните институции чрез проектно и/или целево финансиране. Използват се и ресурсите на мрежата от народни читалища в населените места на територията на общината и на разкритите социални услуги в общността.

- На територията на Община „Тунджа“ няма общински център за ресурсно подпомагане и допълнителната подкрепа се предоставя от специалисти от

Регионалният център на територията на община Ямбол. При необходимост тази подкрепа се реализира от социални услуги в общността по проекти и/или може да бъде възлагана и на лицензирани доставчици на услуги.

- Общината и образователните институции прилагат целенасочена политика и междуинституционални механизми за превенция на отпадането на децата и учениците от образователната система. Необходимо е развитие на училищни общности, които да взаимодействат координирано за предотвратяване на риска от напускане на образователната система.

- Моделът на „образователният сътрудник“ доказва своята ефективност, включително и по отношение на приобщаващото образование. Образователната медиация е необходимо да получи устойчивост и развитие, като държавно делегирана дейност по аналогия на здравната медиация.

- Община „Тунджа“ е разработила самостоятелно и продължава да прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез финансиране на общински програми и проекти за спорт, превенция, здраве и социални дейности, осигуряване на специалисти.

- Създадени са условия за сътрудничество, партньорство и споделени ангажименти между участниците в процеса на образование, като е необходимо да бъдат въведени процедури за повишаване на координацията и ефективността от комуникацията и взаимодействието между тях.

- Осигуряват се допълнителни финансови ресурси по проекти, финансирани със средства по различните национални, европейски и международни програми и финансови инструменти, за целите на приобщаващото образование и в подкрепа на личностно развитие на децата и учениците и към постигане на положително въздействие върху местната общност.

- В образователните институции в системата на предучилищното и училищно образование се прилагат планове за квалификация на педагогическите специалисти, но е необходима целенасочена квалификация на учителите за придобиване на компетентности и умения за приобщаващо образование. Броят на педагогическите специалисти / детски и училищни психолози, логопеди и др. / е недостатъчен и се осигурява чрез проекти или социални услуги.

-

Заклучение.

Законът за предучилищно и училищно образование и Наредбата за приобщаващо образование определят регламентите на приобщаващото образование, като разписват междусекторните политики, интегрирана грижа и споделянето на ангажиментите между институциите в грижата и подкрепата на всички деца и ученици, съобразно техните потребности, интереси и с оглед създаване на оптимални условия и възможности за личностно развитие и участие във живота на общността.

Ценностите за личностното развитие и принципите на приобщаващото образование, което е част от правото на образование на всяко дете и ученик изискват ангажираност на всички институции и заинтересовани страни, както и отговорното участие на родителската общност.

Приобщаващото образование е динамичен процес, който протича в реална среда и налага иновативни, адекватни и навременни мерки в съответствие с факторите на външно въздействие на средата, особено при неочаквани и продължителни пандемии като COVID-19, и използване в максимална степен консолидирано и гъвкаво наличните ресурси.

Приобщаващото образование изисква диалог и координиране на усилията между всички участници в образователния процес, органите на управление на държавно и местно ниво, с цел осигуряване на физическа, психологическа и социална подкрепа на децата и учениците за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик, особено в ситуации, налагащи неприсъствено обучение, социална дистанция и изолация.

Анализът за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община „Тунджа“ е приет с Решение № 402 по Протокол № 24/26.03. 2021 г. на Общински съвет „Тунджа“.